

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Telephone: CHelsea 3-1242

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 209 — Štev. 209

NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 24, 1941 — PETEK, 24. OKTOBRA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

NEMŠKI ZASTOJ PRED MOSKVO

RUSI ZANIKAJO, DA SO NEMCI SAMO 37 MILJ OD MOSKVE. — NEMCI ZOPET NAPADAJO LENINGRAD. — VOJNA NA KRIMU SE TUDI NADALJUJE

Rusi po skrajni vročih bojih zadnjih 24 ur še vedno trdno drže utrdbi pred Moskvjo in odbijajo strahovite nemške napade. Nemci se nahajajo še vedno 60 do 65 milj od Moskve.

Obrambo Moskve vodi general Grigorij K. Žukov, šef ruskega generalnega štaba.

Rusi odločno zavračajo nemško trditev, da so Nemci na nekem kraju oddaljeni od Moskve samo še 37 milj. Poročilo po radiu pravi, da Rusi polove ali postrelijo vse nemške padalce, predno se morejo organizirati.

Nemško vrhovno poveljstvo objavlja, da so prednji nemški oddelki dospeli v predmestje Harkova v Ukrajini, toda priznava, da Nemce zelo zadržuje "skrajno slabo vreme."

Po tritedenskem miru so Nemci včeraj zjutraj zopet pričeli z močnim napadom na Prekop i stmus, ki loči Krim od ostale Rusije. Po šesturnem artilerijskem ognju in silovitih zračnih napadih so bile poslone v ogenj zelo močne oklopne divizije. Prvi naval so Rusi zdržali, pri drugem pa so se morali nekoliko umakniti.

Navzile veliki nemški premoči v vojsstvu in opremi pa so Rusi naglo organizirali svojo črto ter pod zaščito artilerijskega ognja zopet zavzeli ne-

kaj izgubljenih postojank. Že skoro 24 ur neprestano dežuje, vsled česar morajo aeroplani večinoma ostati na tleh.

Nekoliko vzhodno od Krima, kjer so Rusi izpraznili Taganrog, so zopet pričeli z močnimi protinapadi in sicer z novimi četami, ki so zamašile vrzel, ki so jo napravili Nemci pri Pokrovsku.

Okoli Harkova so boji nekoliko ponehali, kajti zapadlo je mnogo snega, ki posebno ovira tanke. Nastopil je tudi hudi mraz, vsled katerega vojaki mnogo trpe.

Na severni fronti v okolici Leningrada so včeraj Nemci skušali presenetiti Rusje ter vprizorili močan napad na ruske utrdbi zapadno od Krasnogvardejska. Dopolodne so Nemci dosegli nekaj uspehov, popoldne pa so jih Rusi s protinapadom vrzeli nazaj in jim pri zadeli velike izgube.

Rusko vrhovno poveljstvo naznanja, da so bili odbiti vsi nemški napadi pri Možaiscu in Malojarslavecu zapadno od Moskve. Na severu so posebno ljuti boji v Kalininu, kjer Rusi branijo vsako hišo in se bore za vsako ped zemlje.

V sredo so Rusi uničili 37 nemških aeroplanov, 100 tankov, en infanterijski bataljon in 250 trukov.

Premembe v ruskem poveljstvu na vseh frontah

Maršala Simeon Budenny in Klementij Vorosilov sta od Stalina prejela nalogo, da organizirata nove armade, maršal Simeon Timošenko, ki je dosedaj poveljeval na osrednji fronti pa je mesto maršala Budennija prevzel poveljstvo v Ukrajini, na severu pa mesto maršala Timošenka general Grigorij K. Žukov.

Kot izgleda, so Rusi razdelili celo fronto v dva dela in sicer na severni in južni del. Na severu poveljuje general Žukov, na jugu pa maršal Timošenko.

General Grigorij K. Žukov je nadomestil maršala Simeona Timošenko kot vrhovnega poveljnika na osrednji fronti. General Žukov je velik strategist. Žukov se bo najbrže držal običajne ruske taktike: zadrževati sovražnika čimdalje je mogoče. Vse pa kaže, da bo Žukov branil Moskvjo za vsako ceno. Odkar je bilo za Moskvjo in njeno okolico razglašeno obsedno stanje, je bilo obsojenih 5 uradnikov — trije na smrt — ker so odnesli last-

nino tovarne.

Moskva je sedaj popolnoma pripravljena na obleganje. Vsi stari ljudje, žene in otroci, ki bi bili pri obrambi samo v oviro, so bili poslani iz mesta. Delavci so se organizirali in grade obrambo. Iz tovarn so odpeljali proti vzhodu vse stroje. Vojaki, tanki, topovi in motorizirana vozila pa prihajajo z vzhoda v Moskvjo.

General Žukov je bil v juniju imenovan za generala, ko je bil poveljnik kijevskega vojaškega okrožja. Leta 1938 se je odlikoval kot poveljnik tančnega oddelka v boju proti Japoncem v Vnanji Mongoliji. Ko je bil imenovan za generala, ga je "Pravda" označila kot najbriljantnejšega mladega ruskega častnika.

V februarju je bil imenovan za šefa generalnega štaba in obenem za vojno podkomisarja, v kateri lastnosti je sodeloval z maršalom Timošenkoma. Žukov zahteva strogo disciplino ter je odstavil mnogo nezmožnih častnikov.

NEMŠKA MAŠČEVALNOST V FRANCJI

Zaradi umora nemškega poveljnika v Nantesu, generala Holtza, je bilo v sredo vstreljenih 50 Francozov. 50 pa jih je bilo vstreljenih danes zaradi umora nemškega majorja v Bordeauxu.

Poveljnik nemške okupacijske armade general Otto von Stuepnagel je naznanil, da bo vstreljenih 50 Francozov, ako do sinoči opolnoči ne bodo aretirani morilci generala Holtza. Ravno tako je Stuepnagel zagrozil, da bo vstreljenih 50 Francozov, ako do nedelje zvečer ne bodo aretirani morilci nemškega majorja. Stuepnagel je razpisal 30.000.000 francijov nagrade za vsako informacijo, ki bi dovedla do aretacije morilcev nemškega generala.

Navzile visoki nagradi pa morilcev nikdo ne izdaje. — Maršal Petain je po radio pozival Francoze, da naj se združijo mirno proti nemškim o-

kupacijskim oblastim, češ, da francoska kri v potokih teče. Pa vse njegovo svarilo nič ne pomaga. V Nantesu in Bordeauxu so zaprte vse trgovine, gledališča, kavarne in zabavišča.

Stavka zaradi podražanja najemnine

Vodstvo unije masinistov AFL poroča, da so uslužbenci Consolidated Aircraft Corporation v San Diego, sklenili zastavkati proti gospodarjem, pri katerih stanujejo.

Ko je bila namreč masinistom zvišana plača, so jim gospodarji podražili najemnino. Predsednik unije, W.H. Cudleigh, je rekel, da unija sicer ne odobrava štrajka, priznava pa, da imajo delavci prav, če se protivijo svojim izkoriščevalcem. Masinisti so dobili na uro nekaj več, ker jim je bil skrajšan delovni čas, v splošnem je pa njihov zaslužek isti kot je bil prej.

Unija je obvestila o zadevi zvezno vlado, in jo prosila za posredovanje, nadajoc se, da bodo oblasti prisilile gospodarje k znižanju najemnine. Protestna stavka masinistov bi utegnila imeti usodne posledice z a zrakoplovno industrijo.

Vsi Afričani soglašajo

Pred Kraljevo afriško družbo je govoril v Londonu general Charles de Gaulle ter rekel, da navdaja 150 milijonov Afričanov ena sama misel — misel na zmago.

Vsa opozorila delavcem so zaman

Ko se zdi delavcem potrebno, zaštrajkajo in se ne zmenijo dosti za opozorila produkcijske uprave, katera zatrjuje, da s štrajki pomagajo sovražnikom dežele.

Števila štrajkov ni prav nič zmanjšalo opozorilo produkcijskega urada, da nudijo delavci s prekinjenjem produkcije sovražniku dežele izdatno pomoč. Nadalje pravi produkcijski urad, da je izvedba narodnega obrambnega programa odvisna od patriotske podpore delavstva in delodajalcev. Ne prekinjena produkcija je vsled tega največje važnosti.

Produkcijski urad skuša tudi dokazati, da so stavke sploh brezpotrebne, ko je vendar ustanovila vlada posebno oblast za reševanje delavskih sporov. Marsikatera stavka je trajala tedne in tedne, naposled sta se pa obe stranki zadovoljili s predlogi obrambne posredovalne oblasti. To bi lahko storili že pred izbruhom stavke, in produkcija bi ne bila prekinjena.

Značilen slučaj se je pojavil v municijski tovarni, ki jo je zgradila vlada v Weldon Springs, Mo.

V tovarni je zaposlenih 24 garažnih mehanikov, glede katerih sta se začeli prepirati unija masinistov in unija dvigalcev, kam pripadajo. Vsaka teh dveh unij, ki sta obe članici Ameriške delavske federacije, jih hoče imeti zase. Če se ne pridružijo uniji masinistov, bo zaštrajkalo 7000 njenih članov. V tem slučaju bi bile prave posebnosti prizadeto Curtiss Wright Airplane Company, McDonnell Aircraft Co. in pa Bush-Sulzer Brothers Diesel Engine Company, ki so v St. Louis, Mo., ter imajo za več milijonov dolarjev vojnihih naročil.

Tudi v Detroitu je naletel poziv produkcijske uprave na gluh ušesa pri stavkarji Great Lakes Steel Corporation. Zastavkali so brez dovoljenja unije ter razpostavili pike, ki branijo 8600 delavcem vstop v tovarne.

Zahtevajo, naj bi CIO odbor za organiziranje jeklarjev priznal šestnajst stavkarskih voditeljev ter uvedel pogajanja za višje plače. V Washingtonu je priporočil obrambni posredovalni urad, naj zvišajo podjetniki 22.500 kopalem mehkega premoga v Alabami letni zaslužek za milijon dolarjev.

Ponudbo študirajo sedaj v Birminghamu, Ala., zastopniki premogarjev in zastopniki podjetnikov. Vsakemu premogarju naj bi bila zaenkrat zvišana dnevna plača za 25c, prihodnjega aprila pa še za 15 centov. Premogarji so zahtevali 40 centov priboljška, ki naj bi jim bil takoj izplačan.

Nadalje je rekel predsednik posredovalnega urada, William H. Davis, da bodo do sotebote gotova tudi priporočila za uravnavo druge premogarske stavke.

Vsled priporočila Johna L. Lewisa, predsednika United Mine Workers, naj bi v soboto zastavkali premogarji v rovih ki so last jeklarjskih družb.

Pri Bell Aircraft Company v Buffalo, N. Y., kjer zahteva unija za svoje člane višjo plačo, so dospela pogajanja na mrtvo točko.

Zadeva bo zdaj poverjena delavskemu departментu, nakar bo delavska tajnica odločila, če naj se z njo bavi obrambna posredovalna oblast ali ne.

V Buffalo, N. Y., je izjavil Edward S. Foster, tajnik newyorškega državnega poljskega obrambnega odbora, da so "farmerji že do grla siti organiziranega delavstva."

Govorec na 42letni konvenciji New York State Confere-

rence of Social Work, je dejal, da se farmerji dobro zavedajo skupnosti z industrijalnimi delavci, vedo pa tudi, da zahteve organiziranih delavcev po povišanju plač nikakor ne odgovarjajo cenam, ki jih dobi farmer za svoje pridelke. Farmerju sploh ni mogoče dobiti farmskega delavca, ker sili vse v mestne tovarne.

Potres v Los Angeles

V Los Angeles in okolici so občutili prebivalci tri močne potresne sunke. Potres pa ni zahteval nobenih človeških žrtev in ni povzročil skoro nobene škode. Pobitih je bilo le nekaj izloženih šip.

Zadnji resnejši potres v Californiji je bil 10. marca leta 1933, ki je zahteval devetdeset človeških žrtev.

V San Bernardinu, ki je oddaljen 55 milj od Los Angeles, sploh niso čutili potresa.

IZ AMERIŠKIH VIROV O JUGOSLAVIJI

Angora, 20. okt. (N. Y. T., Brock) — Po poročilih tujih vojnihih dopisnikov v Turčiji in po priznavanju samih nemških oblast v Jugoslaviji se nadaljujejo ostre borbe srbskih četnikov in oboroženega kmečkega ljudstva z nemško vojsko.

Nemec Walter Gruber, nekdanji beograjski dopisnik v nemške poročevalne družbe DNB, ki se je izdajal za prijatelja Jugoslavije, je sedaj "posebni načelnik propagandnega oddelka SS (šturmorcev) v Beogradu. Gruber je spremljal nemško kazensko "ekspedicijo" proti Šabcu, Užicu in Krupnju, o kateri se je nedavno poročalo. Gruber je tudi spremljal nemške oklopne enote na njihovem pohodu proti Beogradu, prejšnjega aprila. Napredujoč z nemškimi napadalnimi oddelki proti Šabcu je vojni dopisnik Gruber prisostvoval porušitvi mesta, ki je po Gruberjevih besedah bilo "z enim udarcem spremenjeno v prah in pepel."

"V posameznih vaseh", cinično piše Gruber v svojem poročilu, "nas je prebivalstvo pričakovalo z belimi zastavami, ponekod smo se na to ozirali. Drugje, po drugih vaseh smo nahajali prav nič laskave napise, napisane s kredjo po zidovih, in lepake, kjer se je zalilo Fuehrerja. V takih slučajih smo ustrelili vsakega desetega ali pa vas požgali."

Žene in otroke, če se je v hiši našlo preprovan tisk, smo na mestu u strelili, piše Gruber. Tako pripoveduje o ustrelitvi mladega dečka, češ, da so pri njem našli "komunistične letake". Ob drugi priliki so bile nemške čete "prisiljene ustreliti mlado dekle, ki se je sicer vdalo, a so pri njej našli bomb, ki jo je sama napravila doma.

Po poročilih tajnih kratkovalnih radijskih postaj iz Sr-

bije, so se ponesrečili poskusi generala Nedića, da bi uničil odpor Srbov. Kazenska ekspedicijska je sicer napredovala v ozemlju, a najti četnikov ni mogla in po nekaterih manjših spopadih in streljanju v prazno je svoje delo pustila. General Nedić je napisal oster članek v "Novem Vremenu", v katerem je napadel srbske častnike zaradi "pomanjkanja discipline in neizvrševanja zapovedi," da bi namreč streljali v borbah na Srbe.

Zadnje vesti iz Kruševa, rudarskega mesta šestdeset milj od Beograda da proti jugovzhodu pravijo, da so tam Nemci ustrelili dvajset rudarjev, ki so sicer baje pregovorili četnike, naj ne dvignejo rudnika v zrak, a so bili obsojeni zaradi bratovščine s četniki.

London, 21. okt. — Poročilo UP pravi: — Jugoslovanska vlada v izgnanstvu sporoča, da so črnogorski uporniki po zadnjih vestih pobili okrog tisoč italijanskih vojakov v zadnjih tednih samo, pognali italijanske oblastnike in ubili sedem članov-lutk skupščine, ki so jo Italijani sklicali 18. julija. — Predstavniki italijanskih oblasti so se umaknili na dalmatinsko obalo.

Nemci in Italijani si prizadevajo, povzemamo iz istega poročila, da bi napravili razdor med Srbi in Hrvatji; Italijani se za to skušajo posluževati celo duhovščine.

Angora, 20. oktobra. — Iz vesti, ki prihajajo iz Srbije v Turčijo povzemamo, da so Nemci postavili generalu Nediću še štiri pomagalice: Dušana Leticeo za "finance", Veliborja Jonića za prosveto, Marjanovića za pravosodje in Djura Dokića za promet.

— JCO.

RUSKI MORNARJI V BITKI

Mornarji sovjetske bojne mornarice se izkrcujejo nekje ob Baltiku, da napadajo Nemce.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation).
Frank Sakar, President; J. Lajha, Sec. — Place of business of the
corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET,
NEW YORK, N. Y.

48th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$2.— Advertisement on Agreement.

Na celo leto valja list za Ameriko in Kanado \$6.—; na pol leta \$3.—;
na četrt leta \$1.50.— Za New York na celo leto \$7.—; na pol leta \$3.50.—
Za inostranstvo na celo leto \$7.—; na pol leta \$3.50.—

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniški sobot. pedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 8-1242

POLITIČNI ZASLEPLJENCI

Po petindvajsetih mesecih druge svetovne vojne so v Ameriki še vedno ljudje na najvišjih mestih, ki ne razumejo najenostavnejših pojmov današnjega svetovnega položaja. S tem nikakor ne mislimo zagrizati ncev, kot so naprimer Wheeler, Lindbergh in Nyes, pač pa takozvano "zmerno opozicijo", ki jo zastopajo Vandenberg, Taft in mnogi drugi. Ta "zmerna opozicija" je slična pitu-noju, ki vtika glavo v pesek, da bi mu ne bilo treba gledati resnice.

Eden teh senatorjev je nedavno rekel:
— Če Združene države kaj kmalu ne bodo našle poti za sklenitev miru med vojskujočimi se veselilami, se utegnejo nek čega dne znajti v nevarnem položaju, da se bodo morale same boriti proti vsemu svetu.

Koliko besed, koliko zmot. V resnici je položaj povsem drugačen.

Omenjeni senator želi, da bi Amerika s kakšnim velikim in značilnim dejanjem prej ko mogoče napravila konec evropski vojni.

Senator neovomno ve, da bi Hitler zavril vsak ameriški poziv, naj preneha z bojem. Ameriki torej ne ostane nobena druga možnost kot reči Angliji: — S Hitlerjem se takoj pobotaj. Če se ne pobotaj, ne dno iš od nas ničesar več. Povrh tega se ne bomo brigali za tvojo blokado ter bomo pošiljali Nemčiji in ostali kontinentalni Evropi živila in druge potrebščine.

Tak korak bi seveda prisilil Anglijo k sklenitvi takojšnjega miru. Kajti Anglija ne more brez ameriške pomoči nadaljevati vojne.

— Toda — v tem pa tiči senatorjeva napaka — kakšne bi bile posledice takega koraka.

Churchillova vlada bi bila strnoglavljena. Nasprotna politična smer — nekakšna "Vichy" vlada bi bila neizogibna.

Vseposod po angleškem imperiju, v Londonu, Kanadi, Južni Afriki, Gibraltarju, v Avstraliji, v Suezju, v Hongkongu bi nekateri ljudje začeli voditi s Hitlerjem politiko "sodelovanja", kot jo vodita naprimer Petain in Laval. Nobena druga praktična angleška politika bi ne bila več mogoča.

Poleg tega bi začeli "izdani" Angleži Ameriko sovražiti. To sovražstvo bi bilo globlje in temeljitejše kot je naprimer sovražstvo Petainove vlade.

Kmalu bi se pojavila svetovna zveza proti Zadržanim državam, kajti Amerika je edina dežela na svetu, v kateri se ga še kaj naropati.

Taka pot bi bila torej s praktičnega stališča nemogoča. Morebiti je pa gospod senator s svojo izjavo mislil kaj drugega? Namara je domneval, da bi mogla Amerika prijateljsko vplivati na Hitlerja in na Churchilla, da bi sklenila premirje in po premirju mir?

To je skrajna neverjetnost, toda recimo, da bi bilo nekaj takega mogoče. Premirje in mir bi pomenila demobilizacijo in prehod k mirovnemu gospodarstvu. Z drugimi besedami rečeno: — Tovarne bi nehale izdelovati kanone in drugo orožje ter začele s produkcijo človeštva koristnih predmetov.

Ali Hitler sploh more demobilizirati? Poč nobenim pogojem ne. Če bi poklical svoje v vojaštvo iz Norveške, iz Danske, Poljske, Rusije, Jugoslavije, Belgije, Francije in sploh od vseposoda, bi izbruhnele v podjarmljenih deželah revolucije. Hitler ne more skleniti premirja, ker mu to brani zakon samohrane.

Mogoče bi bilo edinole premirje, da bi Hitler obdržal svojo armado ter vse, kar je podjarmil, naplenil in nagrabil.

Kakšno premirje bi pa bilo to? Ali bi mogla Anglija poslati domov kakšnega vojaka, ali bi mogla spremeniti vojno industrijo v mirovno industrijo, če bi bilo še vseposoda vojno stanje?

Ali more Amerika storiti nekaj sličnega s svojo industrijo ter jo spremeniti v mirovno produkcijo? Ali ji je mogoče poklicati domov svoje vojaštvo ter nehati graditi bojne ladje? Ali naj namesto topov in tankov začne izdelovati električne ledenice in avtomobile?

Ne, tega ne more, kajti vojna bi mogla vsak dan ponovno izbruhniti. Zopet bi bilo treba oboroževati in paziti na vsako sovražnikovo kretnjo. V praktičnem pogledu bi torej tako "premirje" ničesar ne pomenilo.

Neovrgljiva resnica je namreč: — Civilizirani svet ne more skleniti s Hitlerjem miru ter se ne more pobotati z nacijskim sistemom. Le dva izhoda sta: — On ali mi. Hitler more le zmagati ali pa biti poražen. Nobenega drugega izhoda ni.

Vse bi se hitreje in uspešneje razvijalo, če bi se vsi Amerikanci dobro zavedli tega dejstva.

Spet misli ob pletenju

Kak gre kaj s pletenjem, čila v Arlington Hall. ns Osojakinje? No, sodeč po nekaterih dopisih naših žensk, gre stvar dobro naprej. Tukaj v New Yorku se sedaj dobi volna za pletenje pri "American Friends of Yugoslavia," 8 W. 40th St., New York, N. Y. Ko sem bila zadnje tam po opravljenju, mi je Mary Vidošič naložila precejšen kupček volne za Mrs. Leo Zakrajšek, h kateri sem bila spet namenjena po opravljenju, o katerem spil govorim malo pozneje. Po pravici si bo katera mislila, da pri opravljenju in potih sem terti ne more biti kaj prida časa za pletenje pri meni sami. Ne dovidi, ker nekaj večerov vzamejo razne seje, sestanki ali kaj sličnega, potem pa mi še tu in tam pravijo, pa le ti kaj napiši, ki znaš dobro skupaj spraviti. Seveda je treba tudi malo skrbeti za moža, dom, itd. ker vsak ima poleg vsega tudi kaj svojih lastnih brig, dela in opravkov. Pa vseeno sem skovno dokončala moj prvi delec: štiri oprsnike (sweaters) za enega gre kredit Mrs. Goričarjevi, ki je takoj, ko je videla, da pletem, vprašala za volno in mi tako pomagala pri tem potrebnem delu. Ona je pač prišla pred nedolgo iz zaslužene in trpeče Jugoslavije ter ve, kakor prav bo prišlo našim siromakom-jetnikom in vsem prav vse, karkoli moramo prispevati v omiljenje njih strašnega trpljenja.

Za vse je svet dovolj bogat. In srečni vsi bi bili, Ko kruh deli bi z bratom. S prav srečnimi čutili.

Pred časom smo apelirali na naše primorske rojake širom dežele, da se združijo v syrho osvobodjenja naše ožje domovine, ki že nad dve desetletji ječi pod peto fašizma, ki je naše nekoč zadovoljno in gospodarsko precej dobro situirano ljudstvo upropastil, ugonobil, zaslužil ter razgnal na vse strani. Ta nazumen, inteligen in priden del slovenskega naroda polagoma izgineva pod prisilnim poturčevanjem mlade naraščaja, katerega se vedoma poriva v temo ignorance in skoro da splošne nevednosti s tem, da se našemu človeku ne da prilike do prave šolske in višje izobrazbe, da mu je docela oduzeta pravica da rabe materinske in v šolah in v javnem življenju, in pa z zatiranjem vsega slovenskega. Naše kulturne vrednote, ovetča gospodarska podvzetja in ustanove, vse je slo, vse je pograbil naše zemlje in sadov naših pridnih rok lačen tujec. Z visokimi davki in drugimi zahtevami, ki jih fašistična vlada namenoma naprtila našemu kmetu, so izpodrinili neštete tisoče naših ljudi, da so na njih zemljo potem naselili "lastovce" iz južne Italije. In še jim ni dovolj, zakaj Nemeč jim je dal novo idejo in sedaj delajo načrte, da prislino izselijo nekaj deset tisoč naših ljudi kam na Hrvaško ali v Srbijo. Takša so poročila iz domovine, in ko slovenski narod v domovini doživlja svojo krvavo Golgotto pod nacizmom, potiskajo novo trnjevo krono na že tako in tolikrat okrvavljeno glavo naše ga nestrežnega primorskega človeka. Če se ne bomo zaved-

Opozoriti moram naše rojake

in rojakinje v New Yorku in okolici, da se nekam hitro bliža 30. november, dan velike proslave združenih slovenskih društev. Tega datuma nikar pozabiti! Strniti moramo vse naše skupne si la, da bomo lahko rekli, da smo Slovenci v New Yorku storili svojo dolžnost, ko je klicala na pomoč krvavoča in pod okrutno peto nacizma in fašizma umirajoča domovina. Program za ta dan bo nekaj posebnega, kajti prepavali nam bodo naši slovenski zbori, solisti, in imeli bomo priliko slišati in videti skupen nastop vseh teh zborov na odru. To bo pač nekaj lepega in izrednega. Skupni moški zbor bo nastopil s tamburasi, ki bodo tudi sodelovali pri skupnem programu. Nastopili bodo tudi drugi godbeniki. Mali Johnie Grill bo nastopil z deklamacijo v slovensčini in nemara nas bodo trije mali harmonikarji s čim lepim presenetili. Povabljeni so tudi dobri govorniki, o katerih pa kaj več pozneje. Kot že veste, se bo slavnost vr-

šila v Arlington Hall. ns Osojakinje? No, sodeč po nekaterih dopisih naših žensk, gre stvar dobro naprej. Tukaj v New Yorku se sedaj dobi volna za pletenje pri "American Friends of Yugoslavia," 8 W. 40th St., New York, N. Y. Ko sem bila zadnje tam po opravljenju, mi je Mary Vidošič naložila precejšen kupček volne za Mrs. Leo Zakrajšek, h kateri sem bila spet namenjena po opravljenju, o katerem spil govorim malo pozneje. Po pravici si bo katera mislila, da pri opravljenju in potih sem terti ne more biti kaj prida časa za pletenje pri meni sami. Ne dovidi, ker nekaj večerov vzamejo razne seje, sestanki ali kaj sličnega, potem pa mi še tu in tam pravijo, pa le ti kaj napiši, ki znaš dobro skupaj spraviti. Seveda je treba tudi malo skrbeti za moža, dom, itd. ker vsak ima poleg vsega tudi kaj svojih lastnih brig, dela in opravkov. Pa vseeno sem skovno dokončala moj prvi delec: štiri oprsnike (sweaters) za enega gre kredit Mrs. Goričarjevi, ki je takoj, ko je videla, da pletem, vprašala za volno in mi tako pomagala pri tem potrebnem delu. Ona je pač prišla pred nedolgo iz zaslužene in trpeče Jugoslavije ter ve, kakor prav bo prišlo našim siromakom-jetnikom in vsem prav vse, karkoli moramo prispevati v omiljenje njih strašnega trpljenja.

Opozoriti moram naše rojake in rojakinje v New Yorku in okolici, da se nekam hitro bliža 30. november, dan velike proslave združenih slovenskih društev. Tega datuma nikar pozabiti! Strniti moramo vse naše skupne si la, da bomo lahko rekli, da smo Slovenci v New Yorku storili svojo dolžnost, ko je klicala na pomoč krvavoča in pod okrutno peto nacizma in fašizma umirajoča domovina. Program za ta dan bo nekaj posebnega, kajti prepavali nam bodo naši slovenski zbori, solisti, in imeli bomo priliko slišati in videti skupen nastop vseh teh zborov na odru. To bo pač nekaj lepega in izrednega. Skupni moški zbor bo nastopil s tamburasi, ki bodo tudi sodelovali pri skupnem programu. Nastopili bodo tudi drugi godbeniki. Mali Johnie Grill bo nastopil z deklamacijo v slovensčini in nemara nas bodo trije mali harmonikarji s čim lepim presenetili. Povabljeni so tudi dobri govorniki, o katerih pa kaj več pozneje. Kot že veste, se bo slavnost vr-

Urad: GRamercy 7-6046
Stanovanje: CHelsea 3-7661

DR. D. S. DIBICH

M. D. — KIRURG

Ruski zdravnik, govori slovensko.

BIBLE HOUSE

45 ASTOR PLACE

(3rd Ave poleg 9. ceste.)

NEW YORK CITY

Uradne ure:

Dnevno 10 do 1.

Zvečer samo ob torkih, četrtkih in

sobotah: od 5. do 7.

Kakor tudi po dogovoru.

li, dragi rojaki, in se združili, kot se družijo drugi pod okriljem ameriške svobode in demokracije, tedaj bomo nemara doživeli čas, ko bomo lahko potohili z umrlim mladim krasnim pesnikom, Srečkom Kosovelom, ki je z bolestjo zrl kako nam: —

... udarilo v desno je

pa omahnilo je in se

krilo,

pa se še levo je uklonilo —

tisočkrat tisoč, še več nas

je bilo.

Če se zanimate, Primorci, da se po naselbinah ustanovijo primorske skupine in klubi, tedaj prienite s tem delom, da bomo združeni imeli besedo, ki se bo smela slišati, ko bo prišel čas preurejevanja Evrope. In ako se komu zdi nerodno pisati po informacije in slično na uradni naslov, ki je bil označen v apelu, ki so ga prinesli naši listi, tedaj pišite enostavno na naslov Primorci: Adolf Krasna, 200 West 67th St. New York, N. Y. Nekaj odzivov je prišlo na to idejo in želeli je, da se resno oprinemo dela in gremo z idejo naprej. Italijani delajo neumorno na tem, da Slovenci in drugi Jugoslavlani ostanemo pod Italijo ter da se ne bi kršile meje, začrtane Italiji po zadnji svetovni vojni.

Dne 19. oktobra je sklical odbor

zedinjenih slovenskih, srbskih in hrvaških društev protestni shod. ki se je vršil v Transport Hall v New Yorku. Odziv je bil dober, če se upoštevaja, da je bil shod sklican na hitro. Med govorniki je bil tudi znani dr. Goričar, ki je prispel iz Jugoslavije pred nekaj dnevoma meseci. Mož, ki je že v lepih letih, ki jim pravino začete statusi, je po duhu čil in pazno sledočemu občinstvu je v podrobnosti pripovedoval o svojih izkušnjah v Jugoslaviji, tako tekom napada na Jugoslavijo, kakor o tem, kako je neumorno deloval, da bi se Jugoslavija prijateljsko zvezala z Rusijo. Dolal je to na lastne stroške, ker je prepričan, da Slovani morajo priti skupaj, ako hočejo napraviti komke ne prestanemu ogrožanju in uničevanju ter usuznjevanju slovenskih ljudstev. V Moskvi je bil leta 1939 in 1940, in rekli je, da je bil sprejet tako lepo in bratsko, da tega nikdar ne pozabi. Ali v Jugoslaviji so se bali prijateljstva z Rusijo vsi tisti, — je dejal — ki so si pol-

Peter Zgaga

RAZLIKA V STAROSTI

II.

Brdarjev Tone je bil močan in postaven fant za svoja leta. Bilo mu je pa šele štirinajst let. Smejal se je le malokdaj, in nič otroškega ni bilo na njem.

Bil je zaljubljen. "Smrtno zaljubljen," kot pravijo v povestih in romanih. V spodnji idrijsko učiteljico se je bil tako nesrečno zagledal, da se je ponoči ves vročičen prevračal po postelji in da mu nobena jed ni dišala. Učiteljica je bila nekje s Štajerskega doma, ime ji je bilo Magda, ljudem je bila pa zoperna, ker ni samo v šoli, pač pa tudi na cesti in v družbi govorila slovnično slovensko. Prifareci — tako pravijo Spodnjeidrijančanom, — so rekli, da se spakuje. Bila je visoka in močna in bolj materinska nego deklška. Z obraza ji ni nihče mogel uganiti let, toda zlobni jeziki so si posepetavali, da ima doma že omoženo bečr, ki jo je bila njela kmalu po nastopu svoje prve službe.

Tako so govorili zlobni jeziki, toda če bi jih slišal Brdarjev Tone, bi imeli žandarji, dohtarji in sodniki dela čez glavo, kajti Tonetu je bila gospodična Magda vzor vse lepote, dobrote, ljubeznivosti in sploh

nili žepe na račun ljudstva. Tistim so bili Rusi lopovi, ki bi Jugoslavijo oropali, itd. Vse njegovo prizadevanje je bilo bob ob steno in ko je Rusija končno bila priznana, je pa bilo že precej pozno. Tudi je bila ruska delegacija sprejeta hladno po vladnih organih in ljudstvu ni bilo dovoljeno, da pozdravi brate Ruse, ki so prinesli Jugoslaviji v ponudbo prijateljstvo. Policija je tolkla po vsakem, ki bi bil hotel blizu, da pozdravi delegacijo. Še mnogo zanimivega je povedal v tem smislu dr. Goričar, in pri poročljivo bi bilo, da slovenski javnosti poda še kaj iz svojih izkušenj famkaj. Rojaki v večjih naselbinah naj bi ga angažirali na predavanja, zakaj dr. Goričar je bogat na izkušnjah, ker je bil še avstrijski diplomat in spisal je knjigo, s katero je izzval zase smirno obsodbo (v odsotnosti) v stari Avstriji, svetovno javnost pa je sezna-

so se takrat zadivljali v fantovnem sreč.

Nekega poletnega večera se je vračal iz Idrije, kamor ga je bil poslal župan z nekim pisanjem na oblasti. Bil je tako zamišljen, da se je skoro prestrašil bele postave, ki se mu je počasi bližala. Prav pošteno se je pa prestrašil, ko je spoznal gospodično Magdo.

— O, ti si Tonček? — ga je prijazno ogovorila, — sem se že bala, kdo je.

V Tonetu je takrat dozorel sklep: zdaj ali nikoli. Gledal ji je maravnost v oči, ki so se ji bleskale v mesečini. Rad bi nekaj rekel v opravičilo, pa ni mogel, pač je zvrknil na levo koleno, položil desnico na sree in izjecljal: — Oh, gospodična Magda, oh, gospodična Magda...

— Kaj ti je Tonček? — se je usmiljeno sklonila k njemu. — Povej mi Tonček.

— Rad, rad vas imam, — je izdaval iz sebe. Strast me je navdala...

Dvignila ga je, ga pobožala po licu in rekla s tistim eukrenim šolskim glasom: — Le domov pojdi, Tonček, da te strast poneha, potem bova pa zopet prijatelja.

Takrat je bilo Toneta sram, kot še nikdar prej v življenju. Začel je teči po beli cesti naravnost proti domu. V Idrijo bi se bil treščil, pa se je spomnil, da je preplitka pri Fari. Vse dolgo noč je sedel na podičku pred hišo, ko se je zdani, je vzel latvico, šel v hlev, namolzel mleka in vrgel v latvico cel pakele kuhinjskih zveplenk, tistih z rdečo fosfornevo kapico na koncu. Ko je dobilo mleko višnjevo-rdečkasto barvo, ga je izpil v dolgih požirkih. Zvijajočega se v strašnih krčih so ga dobili na podu.

Idrijski zdravnik Štverak, ki je s težavo rešil Tonetu življenje, je pozneje večkrat pripovedal:

— Pa pravijo, da ni otrok zmoežen vroče in iskreno ljubiti dvakrat starejše, zrele ženske? Tista Tonetova ljubezen je bila tako vroča in iskrena, da se je iz reveža kadilo še dve uri po tistem, ko sem mu izpral želodec.

Nadaljevanje na 4. strani.

SLOVENC!

NAJBOLJ POPOLNA ZALOGA

SLOVENSKEH FONOGRAFSKIH

PLÖŠČ DOBITE PRI

JOHN MARSICH, Inc.

463 WEST 42nd STREET

NEW YORK, N. Y.

300 SVETIH MAŠ LETNO

v življenju in po smrti, so detajlni člani "Mašne zveze za Afriko." Članičina enkrat za vedno 25 centov za vsako osebo, živ ali umrlo. Naslov:

DRUŽBA SV. PETRA KLAVERJA

za afriške misijone, Dept. O

324 W. Pine Blvd., St. Louis, Mo.

Lepe knjige je knjižarna poslanke: odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji sree... (Fingar)

ZIVI VIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevraten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinajstih dolgih poglavjih opisanih trinajst sodov slovenskega naroda od davnih početkov v starom slovstvu do današnjega dne. Knjiga je verno srčno nalaga življenja in trpljenja, in kdor jo prebere bo vedel o Slovenceh več kot mu more nuditi katerikoli naše zgodovinsko delo.

DED —

je ZEMIJO otrčel, soraj

OČE —

je bil vesel in gledal kajno njeno

SIN —

je zvrnil med jelim klanjem

VNUK —

se je dvignil proti besu njegova

časa

13 POGAVLJ — 413 STRANI

V PLATNU VEZANO

Cena \$2.

Polnina plačana

Avtor knjige je IVAN MATIČIČ, ki je spisal splošno znano knjigo —

NA KRVAVIH POLJANAH

KNJIGARNA

"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

(V angleškem jeziku)

RECEPTI VSEH NARODOV

Stane samo 2.00

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se sanjajo za kuhanje in se hušejo v njem čimbolj izveštati in izpopolniti.

Naročite pri

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street

New York, N. Y.

OGLASUJTE V "GLAS NARODA"

Kratka Dnevna Zgodba

Počutki Novega mesta

Dne 7. aprila 1365 datira ustanovna listina Novega mesta, od tedaj se začne njegova zgodovina. Kaj je bilo prej? Prof. Kos je posegel daleč nazaj pred to dobo. Pokazal je pogoje naselitve, gospodarskega in političnega značaja, ki so vplivali, da je nastala na kraju, kjer Krka napravi velik zavoj, nova mestna naselbina. Dolenjska je bila že v zgodnji dobi naseljevanja eden najbolj gostih naseljenih predelov in sicer oni del med Gorjanci, Krko in Savo.

To nam pove že arheološki zemljevid teh krajev. Ozemlje je bilo že v stari rimski dobi prehodno, saj je tod peljala stara rimska cesta iz Emone (Ljubljana) v Nevidunum (Drnovo) in dalje v Sisaco (Sisak). Ta prirodna pot je služila Slovincem, ki so prodirali proti koncu 6. stoletja in v začetku 7. stoletja proti zapadu in se naseljevali na ozemlju ob tej cesti. Tako so naši davni predniki prišli tudi v tedanji novomeški okoliš. Veliki gozdni pas ki se je razprostiral v tem območju, je ločil tedanje Slovence ob Krki od onih v Beli Krajini, dobil prvi dotok prebivalstva z ene strani Kolpe. Prebivalci v tem predelu ob Krki so se naseljevali do roba Gorjancev (Mebovo), močnejši tok iz prve dobe je pridrli od Krke nazaj do Toplice. Ta živelj, ki se je tu koloniziral, je začel kultivirati zemljo. Za zgodovino kraja so tudi ta važna stara krajevna imena. O utrdbah tukanjskih prvih slovenskih naseljencev nam priča imena Gomila, Gradec, Grič, Kal, Komen itd., ki jih je vsepolno v novomeškem okolišu; pa tudi krajevna imena v zvezi z rastlinami ((Brezje, Čestnjica, Gaberje, Hraštie) dalje stara krajevna imena po svetnikih (St. Jurj, Smihelj itd.) imena vod (Kamnica, Sušica, Težka voda) imena po položaju (Brod, S-ruga). Po-sebno značilna so imena Regra vas. Ta spadajo v dobo kolonizacije in se nastala od 11.

do 13. stoletja, seveda je točen nastanek imen s pridivkom "vas" težko določiti. Dajo pa se po času nastajanja in načinu tvorbe vzporedit z nemškimi imenoma "dor." Pridivek "vas" je dala mnogim krajem šele tuja pisarna. Slovincem "vas" ni bila domača (Jurka vas, Ivanja vas, itd.)

Savada te vasi niso bile od Nemcev naseljene. Vmes so se zelo razširila krajevna imena z nemškimi imeni: Gotna vas, Irča vas (po Gerald) kar sicer ne pomenja, da so bile tu nemške naselbine, ali da so bili razni "Gerald" tujega rodu. S temi imeni je bila tedaj nekakša moda — imenovali sebe in druge z imeni tujega izvora. Tako smo imeli tu v 12. stoletju vasi in naselke, ki se po številu prebivalstva niso mnogo razlikovale od današnjega stanja.

Počasi ločimo obris političnih tvorb, ki so bile odločene za novo naselbino ob Krki. Okoliš ob Krki (okrog sedanjega mesta) je bil do 12. stoletja državno območje ozemlje. Tu je bila vzhodna meja Kranjske proti Hrvaški. Šla je po Krki do St. Petra in nato na Gorjance. Bela Krajina je bila do 12. stoletja pod Hrvaško. Za nadaljnji razvoj imajo veliko vlogo razni bogataši, tako Španhelmi, ki so imeli v Kostanjevici upravno središče. Prav tako so posegli v razvoj tega ozemlja Višnjegonski gospodje, ki so v 12. stoletju pomaknili politično mejo Gorjancev v Belo Krajino, ki je bila vse do tedaj pod hrvaško upravo. Za taka podjetja, za ekspanzijo, so ti mogotci ustanavljali izhodišča. Za omenjeni Španhelmi so ustanovili v Kostanjevici meščansko naselbino.

Ornometelj je bil na primer gradu Mehovo (pod Gorjanci) vpridajajoči trg. Dognano je tudi, da je v novomeškem okolišu v visokem srednjem veku izginila zemlja svobodnih, med katerimi je bilo nekaj slovenskega plemstva.

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno do koga imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Da nam prihranite nepotrebnega dela in stroškov, Vse prosimo, da skrbite naročnino pravočasno poravnati. Pošilite naročnino naravnost nam ali jo po plačate našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa katerikoli našemu zastopniku, kojih imena so tiskana z debelimi črkami, ker so upravičeni obiskati tudi druge številke, kjer je kaj naših rojakov naseljenih. Zastopnik bo vam izročil potrdilo za plačano naročnino.

- CALIFORNIA:**
San Francisco, Jacob Lauslin
- COLORADO:**
Pueblo, Peter Cullig
Walsenburg, M. J. Bayak
- INDIANA:**
Indianapolis, Frank Zupančič
- ILLINOIS:**
Chicago, J. Berča
Chicago, J. Fabian (Chicago, Oltoro in Illinois)
- Joliet, Jennie Bambich
La Salle, J. Spelich
Mascoutah, Frank Augustin
North Chicago in Waukegan, Mark Warick
- MARYLAND:**
Kittimiller, Fr. Vodopivec
- MICHIGAN:**
Detroit, L. Finkler
- MINNESOTA:**
Chisholm, J. Lukanich
Elly, Jos. J. Peshel
Eveleth, Louis Goude
Gilbert, Louis Vesnel
Hibbing, John Porle
- MONTANA:**
Roundup, M. M. Panian
Washoe, L. Champa
- NEBRASKA:**
Omaha, P. Broderick
- NEW YORK:**
Brooklyn, Anthony Svet
Gowanda, Karl Strulach
Little Falls, Frank Marla
Worcester, Peter Bode
- OHIO:**
Barberton, Frank Triga
- Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Jacob Remick, John Stapanis
Grand, Anton Nagode
Lorain, Louis Balant, John Kumele
Youngstown, Anton Kikali
- OREGON:**
Oregon City, J. Koblar
- PENNSYLVANIA:**
Beasmer, John Jevtnkar
Coenmough, J. Bresovec
Coverdale in okolica, Mrs. Frank Rupnik
Export, Louis Zupančič
Fairport, Jerry Okura
Forest City, Math Kamen
Fr. Blodnikar
Greensburg, Frank Novak
Homer City, Fr. Forenchab
Imperial, Vence Palcich
Johnstown, John Polenta
Krayn, Ant. Tauselj
Luzerne, Frank Balloch
Midway, Joud Zunt
Pittsburgh in okolica, Philip Pregar
Stetton, A. Hren
Tortie Creek, Fr. Schiffrer
West Newton, Joseph Jovan
- WISCONSIN:**
Milwaukee, West Allis, Fr. Skel
Sheboygan, Joseph Kamen
- WYOMING:**
Rock Springs, Louis Tauscher
Diamondville, Joe Rolich
- Vsak zastopnik ima potrdilo za svojo kakovost in pravi. Zastopnik tega ni odgovoren.
- UPRAVA "GLAS NARODA"**

Trpinom v domovini

Jugoslovanska vlada v Londonu je takoj pri svojem prihodu povezala stike s trpečim ljudstvom v stari domovini. Člani vlade, odlični kulturni in javni delavci in častniki, ki jih nahajamo v Londonu, vsak dan govorijo svojemu narodu v Jugoslaviji vzpodbudne in tolažilne besede po londonski radijski postaji, jih obveščajo o pravnem stanju mednarodne situacije o uspehih dela za osvoboditev domovine in o pripravah za pomoč, ki h oslejo ko prej potrehna tudi se takrat, ko nam bo zopet zasijalo solnce svoboda. Slovincem v stari domovini sta pred nekaj dnevi govorila ljubljanski profesor Janko Lavrin in ravnatelj Zadrzne zveze, Frane Gabrovšek. Prvi je v svojem poudnem govoru prikazal v pravi luči pomen bojev na ruskem bojišču in na koncu poudaril svoje prepričanje, da Rusija nikdar ne bo premagana, nasprotno, da si Hitler v njej kopije svoj grob. V naslednjem pa navajamo nekaj besed iz govora ravnatelja Zadrzne zveze Fr. Gabrovška:

"Srečen sem, da vam morem tu iz Londona govoriti, moji dragi Slovinci. Kaj le naj težko preizkušaniemu ljudstvu povem v tolažbo? Ali naj vam postavim za zgled mirnost in blaznokrvnost tukajšnjih Angležev? Slovinci! Stojte! Srečati smo trpeli in vendar smo ostali in vzdržali in dočakali, da nam je posvetil dan svobode, ki nam jo je zdaj kruti trinog ugnabil. Turki so prišli nad nas, pa so bili pogumni; tako bodo pogumni tudi Nemci. Črni oblaki trpljenja so nad vami; ne obupajte! Naj vas ne spravijo iz ravnotežja. Nastopite samo takrat, če drugače ni mogoče. Žrtve so potrebne, a ne nepremišljene žrtve. Malo nas je, nevarnost nam preti sedaj, prav kmalu bodo prišli

Islandski kabinet je odstopil

Reuterjeva agentura v Londonu je dobila iz Reykjavika na Islandiji poročilo, da je islandski kabinet odstopil. Na prošnjo regenta bo za kabinet še toliko časa posloval, da bo novi imenovan. Če ima to kaj opravka z ameriško in angliško okupacijo otoka, se ne ve.

66 angleških podanikov ujetih

Iz Londona poročajo, da je v nemškem in italijanskem vojnem ujetništvu 66 tisoč angleških podanikov iz vseh delov angleškega imperija.

JUGOSLAVANI SE BORE.

Predstavljati preveč predrzne up v neprestano upiranje neredne jugoslovanske vojske nemškim zasednim oblastem, bi bilo greh pri vsem tem moranju z obudovanjem priznati nepremagljivo hrabrost, s katero se oni bore proti silni premoči. Ne obstrajevanje z letali, ne ubijanje celih skupin ni ustreslo teh junaskih četnikov, ki so izkoristili umik nemških oklopnih enot in se spustili s svojih planin v doline, da se lotijo smodnišnic in tvornic. Z nabranim plenom zdaj oborožujejo kmečko prebivalstvo, svoje somišljenike in tovarise, ter uničujejo nemške položaje.

Vsako tako delo na področju ki je zasedeno z nemškimi silami, pomeni novo nevarnost za Hitlerjevo gospodstvo. Do neke mere bodo uporniki vami vse dotlej, dokler se bodo ruske čete borile in dokler bo rusko bojišče zahtevalo premeščanje nemških čet iz zasedenih krajev. Ker moč upornikov vedno bolj raste, bi se celo moglo zgoditi, da bi Nemci morali poslati nazaj nekaj bataljonov, ki so jih poslali proti Rusom, v čas, ko Nemčija potrebuje vse svoje vojaške sile za boj na glavnem bojišču. Z ozirom na pomankljivo opretno in nezadostno organizacijo bi bilo to skoraj čudežno. Toda kakšni čudeži se še niso zgodili v tej vojni!

ZOPET NESREČA.

Včeraj zvečer se je smrtno ponesrečila Mrs. Danilo, žena Mr. Rafka Danilo, sina poznane slovenske gledališke igralke gospe Danilove.

Mrs. Danilo je šla iz svojega stanovanja v New Yorku nekaj kupovat, pa je pozabila doma ključ. Zato gre k sosedu in jo vpraša, ako bi mogla po fire escape iz njenega stanovanja v svoje stanovanje. In ko je plezala skozi okno, se je nekam zadela ter omahnila in padla iz 5. nadstropja v globokino. Bila je na mestu mrtva.

Prizadeti družini naše sožalje.

IMATE ZE TA PRIROČNI ATLAS?

V teh tritritnih tiskih je v ravnem držali dnevni vest potrebna za priročni ATLAS, ki ga pošiljamo našim naročnikom po najnižji ceni. — Naročilo ga še danes!

Velikost 2 1/2 x 1 1/4 inčev
48 velikih strani;
32 barvnih zemljevidov tujih držav in 9 zemljevidov Zdr. držav in mestav vodnih držav;
45 svetovnih slik popolnoma o-najenih;
Zanimivi svetovni dogodki.
Najnoviji zemljevid kake cel svet in tudi:
RAZDELITEV POLJSKE MED NEMČILO IN RUŠIJO
ITALIJANSKO OSVOJITEV ALBANIE
PRIKLJUČITEV ČERHOSLOVŠKE K NEMČILI
NOVA PINSKO-RUSKA MEJA

Cena 35 centov

Pošiljate svoto v splošnih po 2 oz. po 2 centu.

Posebnost:

HAMMOND'S ZEMLJEVID, KI SAM SEBE POPRAVIJA

KUPON, ki ga dobite s atlasom in ko ga impletite in pošljete z izpolnjenimi zemljevidi. Vam daje pravico, da dobite dodatno zemljevid s prvimi imenami vojaških sil v držav, kakor bodo premisljene po sedanjih vojni.

Naročite Atlas pri:
"GLAS NARODA"
216 WEST 18th STREET
NEW YORK, N. Y.

PEVSKIM ZBOROM

POSEBNO PRIPOROČAMO NASLEDNJE MUZIKALJE.

- SLOVENSKE PESMI**
Zbirka 8 narodnih pesmi
Izdala Glasbena Matica v Clevelandu.
Cena — \$1.50
- Emil Adamič — 16 JUGOSLOVANSKIH NARODNIH PESMI za moški zbor 50
- SEST NARODNIH PESMI za moški zbor 50
- SEST NARODNIH PESMI za moški zbor 50
- Frane Venturini — SEST MEŠANIH IN MOŠKIH ZBOROV 50
- Ferdo Juvanc — 12 MLADIH LET, moški zbor 50
- Peter Jerab — OSEM ZBOROV (moški in mešani) 50

Moški zbori

- OSKAR DEV:**
Barčica: Oj, moj dom, o sov;
Kam mi fantje, drev v vas pol-demo 20
- OSKAR DEV:**
Srečno, ljubci moja; Ko ptičica na tuje gre; Sedaj, moj očka, na konjčica dva; Dobiv sem pš-senice; Slorci; Je vplahita luč 40
- EMIL ADAMIČ:**
Modra devolka (belokranjska) 20
Vso noč tri potoci 20
Jurjeva 20
Hodi Miska domo; Kal dregega hočem; Zdravica 20
- VASILJI MIRK in A. GROBMING:**
Vetrice; Po gradini 20
- FERDO JUVADEC:**
Zjutraj 20
Slovaška 20
- PETER JERAB:** Polni roka; VASILJI MIRK: Podoknica 20
- ZORKO PRELOVEČ:**
Ko so fantje proti vasi šli 20
Le enkrat se 20
Slava delu 20
- HR. VOLARIČ:** Rožmarin; JOS. PAVČIČ: Potrkani ples 20

Naročilo pošiljate na:
"Glas Naroda"
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Poleg poučnih knjig, muzikalij, iger, pesmi itd. imamo v zalogi dosti nabožnih knjig, predvsem

Molitvenike

v krasni vezavi importirane iz starega kraja...

- Slovenic molitveniki:**
- NEBESA NAŠ DOM — (št. 415)**
2 1/2 x 4 1/2 inčev — 384 inčev
Cena 75c
- SVETO PISMO** 45
- (Ker se nam je posrečilo dobiti te molitvenike po zelo niski ceni, jih tudi moremo prodajati po gori o-najen cen. Zaloga pa ni opebno velika, zato jih naročite čimprej, da vam bomo mogli s njimi postreči.)
- Angleški molitveniki:**
- (ZA MLADINO)**
- Key of Heaven
fino vezano 35
v umno vezano 25
- CATHOLIC POCKET MANUAL**
v fino umno vezano 1
- Slovenic Publishing Company**
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

GOSPOD iz KONOPIŠTA

Napisal: I. WINDER.

114

Baron Conrad nemara ni bil izdajalec, a večje zanesljivosti kakor Becku ne bi bil nadvojvoda nikomur prisodil, niti Conradu ne. Francu Ferdinandu se je zdelo, da vidi ves svoj svet v razvalinah.

Kolikor dalj je premišljeval o tem dogodku, toliko zavratnejše se mu je zdelo Beckovo izdajstvo. Med Beckom in Francem Ferdinandom ni bilo sicer nikoli kakšnega dogovora; nikoli ni bil Franc Ferdinand namignil, da smatra svetovalca za svojega bodočega ministrskega predsednika, in vrli pravnik torej ni mogel slutiti, da mu zaščitnikova sebičnost ne bo le zamerila samoumevno pokornost, ki jo dolguje cesarju, in samoumevno pripravljenost, da preizkusi svoje zmožnosti ob velikih nalogah, ampak jo bo celo tolmčila kot izdajstvo, kar je bilo dokaj nesmiselno in krivično, toda prstolonaslednik je vse dotlej živel v veri, da hoče Beck tudi brez dogovora hraniti svoje moči in po zasedbi prestola pomagati Francu Ferdinandu pri uresničenju načrtov, o katerih sta govorila.

Beck — tako je mislil Franc Ferdinand — je moral ta tihi, neizgovorljivi domenek pravilno razumeti, kajti drugače ne bi bil odposlal brzojavko v Madrid. Ta brzojavka je bila po mnenju Franca Ferdinanda neovrgljiv dokaz krivde; ko je oddal brzojavko je bil Beck že sprejel nalogo, da sestavi kabinet, v brzojavki je pa stalo, da hoče s prejeti cesarjevo nalogo samo s prestolonaslednikovim privolenjem.

Tega po mislih Franca Ferdinanda ni bilo več moči imenovati navadno dvoreznost, to je bilo očitno izdajstvo, in vse, o čemer sta bila prej govorila iz oči v oči, je bilo gnoj in govno.

Franc Ferdinand se je odpravil domov v Konopišče. Prej je imel namen, da se v Španiji nekoliko pomudi ter si ogleda Alhambro, se ob bregovih Guadalquivira naveseli prelepe Andaluzije in obišče bikoborbo v Sevilli. Zdaj ni maral videti ničesar več.

Na vožnji v domovino ni gledal skozi okno svojega spalnega voza. Misli je: "Vse je gnoj in govno!" Tolikanj je bil ranjen in razstrupljen, da je celo ob prihodu v Benešev še mrmral: "Gnoj, govno." Stoprav ob pogledu na ljubljeno ženo in otroke, ki so ga pričakovali na postajnem hodniku, je čutil nekakšno olajšanje in očiščeno dušo. Ganjen je objel ženo in otroke. Ko je pa zagledal majorja pl. Broscha, ki ga je u službo pričakoval in ga s svetlimi očmi pozdravil, se mu je zagrenjeni obraz vnovič zračil:

"Ta človek ima pošten obraz," si je mislil; "toda mar nima tudi Beck poštenega obraza? Kako prav sem imel zmerom, da nisem nikomur zaupal! Kako prav je imel ranjki oče, ko mi je sedemletnemu dečku zabijeval: Človek ne sme nikomur zaupati. Človek se ne sme nikoli na nikogar zanesati."

Zofija, ki je ni Beckovo izdajstvo nič manj globoko zadelo, je hotela ljubljeneža moža odvrgiti od razočaranja, ki mu je mračilo dušo. Božja previdnost ji je priskočila na pomoč: cesar, ki je hotel obiskati mesto Liberec na Češkem, se je moral peljati mimo Benešova. Ko je Zofija zvedela o tem potovanju, je rekla ljubljenežu možu da hoče izrabiti priložnost in presenetiti cesarja. Stala bo v Benešovu na postajnem hodniku zraven Franca Ferdinanda in pozdravila cesarja. Franc Ferdinand se je ob tej napovedi zasmeyal, prvič, odkar je bil v Madridu. Smeje se je brzojavil cesarju, da ga bo v Benešovu spoštljivo pozdravil. Cesar je vljudno brzojavil nazaj, da ga bo veselo videti nečaka, ko se bo peljal mimo.

Ko je cesarjev poseben vlak obstal v Benešovu, je cesar zagledal pred seboj nečaka in gospo, ki ni bila več povsem mlada, a tudi ne grda, čeprav nikakor ni mikala oči.

"Čotkova," je pomislil v trenutni zmedenosti, "to je zaskok!" Zaskokov ni maral. Živl je — ne brez vzroka — v veri in od vere, da je izvajanje sporeda, točno določenega v vseh podrobnostih, tisti čudodelni lek, ki ga ohranja živega. Tudi na potovanjih je bilo izvajanje sporeda prav tako važno kakor nemoteno delovanje prebavil. Katera osebnost sme na kaki postaji pozdraviti cesarja in po kakšnem redu naj bodo osebnosti, ki se pripuste k pozdravu, deležne te milosti, je cesarjev višji dvorniški urad že po nekaj tednov napraj iz tuhtal. Da pride kneginja Hohenberška v Benešov na postajo, ni bilo določeno v potnem sporedu. Vendar je vladar takoj prenehal svoje nejevoljno začudenje in se posilil v ljudeh nasme. Odreveneli in prestrašeni dvorjani, ki so spremenjali cesarja so opazili, da je prestolonaslednikova žena med pogovorom, ki je trajal nekaj minut, na vse pretege izkušala ungejati cesarju. "Laskala se mu je s svojimi lepimi rjavimi očmi ter odgovorila na nekaj ljudomilnih vprašanj Franca Jožefa, ki se je viteško delal, kakor da pozablja nezaželenost njenega približanja, z živahno skromno vneto, ki je razločno pričala o namenu, postaviti vse pravilice o prevzetnosti in neprijaznosti tolikanj čmržene Zofije na laž.

Med dvorjani, ki so v spoštljivi razdalji čakali konca izpod pazduhe uprizorjenega srečanja, je bil baron pl. Margutti, ki ga je prestolonaslednik še kot mlad častnik nekaj časa odlikoval s svojim zaupanjem.

"Nevarna ženska," je Margutti šepnil staremu grofu Paaru, cesarjevemu generalnemu pribočniku na uho. Paar je z nasmeškom odvrnil:

"Ko postane Franc Ferdinand cesar, se je ne bo nič bolj bati kakor morganatske žene Viktorja Emanuela II. grofice Mirafiori," ki skoraj nihče ne ve o nji, da je kdaj živela."

Ta besede so prišle na zagoneten način Zofiji na uho. Ko se je Margutti čez nekaj časa zgledal v Belvederu, mu je Zofija rekla:

Grof Paar me je primerjal s grofico Mirafiori. Zvedela sem. Povejte mu, da njegova primera šepa in da me je hudo razžalil. Kajti grof Paar je pozabil, da je med mojim rodom in mojo vazojo ter rodom in vazojo grofice Mirafiori razloček, ki ga ne gre puščati v nemar. Fej! Nisem grofica Mirafiori in nikoli ne bom!"

Te ponosne besede, ki jih je baron Margutti s sladostrastnim zadovoljstvom oddal naprej, so izpodbudile dunajski dvor k še večji pazljivosti. Večja pazljivost se je zdelo dvorjanom že tako priporočljiva v času, ki je prinašal podjetnosti Franca Ferdinanda in njegovega zavzetnega krilnega pribočnika Broscha nepričakovano u speha.

(Nadaljevanje prihodnjih.)

Vesti iz nepokorjene Jugoslavije

(JČO.) — V zadnjem času so se pojavili v zagrebških in vstaških listih divjaški napadi na predstavnika hrvatskega naroda v jugoslovanski vladi, dr. Juraja Krnjevića. Te napade vodi v "Novem Listu" Vladimir Radić, nevredni sin velikega Stjepana Radića. V nekem od teh člankov Vladimir Radić imenuje delo dr. J. Krnjevića v jugoslovanski vladi "izdajalsko". Hrvatski narod, ki pozna svojega predstavnika v vladi, dr. Krnjevića, in se dobro spominja njegove izjave, da on hoče svobodno Hrvatsko v svobodni Jugoslaviji, se zaveda, da je delo dr. Krnjevića v skladu z idejami velikega Hrvata Stjepana Radića, ki je dejal, da je obstanek svobodnega hrvatskega naroda mogoče samo v zmagi demokratične in svobodne Jugoslavije, ta hrvatski narod odločno obsoja pisanje nevrednega sina svojega očeta.

Zagrebški Zidje so bili že prvica dne po prihodu Nemcev in vstašev njihove žrtve. Nekateri so zaprli in mučili, druge odpeljali "neznano kam" in spet druge pobili. Pozneje so jih več kot tisoč zaprli v eno samo veliko dvorano. Tam so bili nekaj dni brez hrane. Potem so morali v vrste in čakati nanjo. Ko so pa prišli posamezniki na vrsto, so jim "gestapovci" brenili posodo s hrano iz rok, da je šlo vse po tleh.

RAZPRODAJA SLOVENSKIH KNJIG po zmerni ceni

Po 50c zvezek
Andrej Ternovac (Ivan Albrecht)
Blagajna Velikega Vojvoda (Frank Heller)
Andersonove pripovedke za slovensko mladino
Bele noči mali junak. (Dostojevski)
Bojli mejniki (Ivan Pregelj)
Filozofska zgodba (Alojz Jiranek)
Gospod Fridolin Zolna in njegova družina (Fr. Milčinski)
Kazan, voljeli pes (J. O. Curwood)
Kaj se je Makaru sanjalo (V. Korolenko)
Na različnih potih (Franc Frisch)
Peter Pavel Clavar (Dr. I. Pregelj)
Pravica Kladija (Vladimir Levstik)
Silka Doriana Gray (Oscar Wilde)
Verne duše v vseh (Prosper Mirime)
Zapiski iz mrtvega doma (A. M. Dostojevski)

Po 70c zvezek
Do Ohrida in Bistola (Ivan Melik)
Po 75c zvezek
Belfegor (Arthur Bernède)
Onstran pragazda (James Oliver Curwood)
Po strani kloboč (Damir Feigel)
Železna cesta (Zane Grey)
Zlati Panter (Sinclair Gluck)
Rdeča Megla (O. R. Frich)

Po \$1 zvezek
Ugrabljeni milijoni (E. G. Seliger)
Veridica (Pater Kajetan)
Sivko (E. S. Thompson)
Rudarska balada (Marija Majerjeva)
Pripodbe čebelice Maje (Waldemar Bonsels)
Pingvinski otok (Anatole France)
Pisane zgodbe (Janko Kac)

Po \$1.25 zvezek
Skrivnostni studenec (Pavel Keller)
Po \$1.50 zvezek
Zločin in kazen (F. M. Dostojevski)
Tigrovi zobje (Mavrice Lablane)
Kristof Dimac (Jack London)
Misterija (Gustave le Rouge)

Po \$2 zvezek
Prelehen (Franc Kidric)
Po \$2.50 zvezek
Viljeva repatica (Vl. Levstik)

Naročite pri:
KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street,
New York, N. Y.

To se je ponavljalo tako dolgo, da so nekateri znoreli, ko so vedeli, da do jedi nikdar ne bodo prišli. Mnogo jih je napravilo samomor. Prostor, kamor so jih stlačili, so morali uporabljati tudi kot stranišče in z rokami čistiti za seboj. Končno so jih izpustili in pogladi peš proti Karlovcu in naprej. Veliko število jih je na potu pomrlo.

Največje število Židov po taboriščih prisilnega dela na Hrvatskem, dela očete. Židovske zdravnike pa so poslali nekam v Bosno, kjer je zdravnikov premalo.

Iz Splita so Žide pogladi na otok Korčulo, kjer je sedaj velika s tiska za hrano.

Vojška oblast v Zagrebu je napravila popis vseh zagrebških zdravnikov. Menda jih bodo poslali v Nemčijo.

Ker so italijanske oblasti zasedle vse kraje "neodvisne Hrvatske" zahodno od črte Ogulin—Mostar, je vlada v Zagrebu odredila, naj se zapre taborišče prisilnega dela na otoku Pagu in naj se ujetniki preselijo v druga prisilna taborišča. Moške so poslali v Jasenovac, žene pa v Jastrebarsko, kjer morajo delati na njivah. Preselili so jih v živinskih vozovih. Pri prevozu in med potjo jih je mnogo pomrlo.

Madžarski minister Varga, ki je pred nekaj dnevi obiskal "južno Madžarsko" da pregleta škodo ki so jo pred kratkim povzročili srbski četniki, je v svojem poročilu izjavil, "da je pregledal ne samo tisto mesto, kjer so porušili most in dvignili v zrak tovarno, temveč še mnogo drugih krajev, kjer srbski četniki počenljajo teror."

Tolažiti znajo

Narodni industrijski konferenci urad naznanja: Četudi so se od avgusta do septembra podražila živila za poldrugi odstotek ter izza lanskega do letošnjega septembra za šest odstotkov, so še vedno deset odstotkov cenejša kot so bila septembra 1929.

Paul S. Willis, predsednik Associated Grocery Manufacturers of America je rekel: — Vse je nekoliko dražje kot je bilo pred desetimi leti. Zdi se mi, da je dosegla draginja najvišjo višino in se ne bo večala. Javnost se boji pretirane draginje, toda po mojem mnenju je ta bojazen povsem neupravičena.

To je lepo zvoneča tolažba, toda gospodinjam, ki morajo kupovati vsakdanje potrebščine, ne zaleže došti.

Nobene inozemske sabotaže

V Atlantic City, N. J., je rekel Hugh A. Clegg, pomožni ravnatelj Federal Bureau of Investigation, da se izza turrubna vojne ni pojavil v Združenih državah še noben slučaj sabotaže, ki bi imel svoj izvor v inozemstvu.

Clegg je govoril pred "50 udeleženci "American Gas Association". — Take sabotaže zato ni v Ameriki, — je poudaril, — ker je inteligenčna služba FBI nadvse uspešna.

— Vsi slučajni sabotaže, ki so se doslej pojavili, so se zasnivali v Ameriki. Povzročili so jih nezadovoljniki, ki si sami niso na jasnem glede svojih ciljev in namenov.

Franosko vino na karti

Po 1. novembru bo mogoče kupiti v Franciji vino le z naznanim in sicer samo določeno mero.

Spet misli ob pletenju

(Nadaljevanje s 2. str.)

nil s skritimi notranjimi načrti in naklepi staroga avstrijskega in nemškega cesarstva. Spisal je tudi načrt za federativno slovansko državo, in ko je bil v Moskvi, in dal Rusom v pregled to delo, je opazil, da so stvar prestavili v ruščino. Ideja Leva Tolstaja, da se za Slovani udružijo v federativno slovansko državo, ki bo nudila slednji narodnosti popolno avtonomijo, je torej bila podana Rusom po Slovence, dr. Goričarju, in oni so očividno z njo strinjajo.

Sinoči sem bila prisotna na seji, pa je vstal eden od navzočih in dejal: "Bratje in sestre, brat Prica je sprejel novico, da so mu ubili brata v Jugoslaviji — vstanimo in počastimo njegov spomin." Vstali smo in čuli so se poltihi, svečani volklji: "Slava mu!" Jaz sem čutila, kakor da je stopila strašna realnost tragedije nekakega ljudstva v domovini za hip v našo sredo in spomnila sem se nehot, kako je ta mladi človek, ki je prejel to težko vest iz domovine komaj zadnjo nedeljo, dejal občinstvu, kateremu je govoril:

"Predstavite si bratje in sestre Jugoslavlani, naše nesrečne ljudi, kako stoji ob zidu in čakajo, da jih preuknjajo nacistične in fašistične krogle! Kako se gugljejo na javnih trgih in drugod mrtva trupla naših junakov, ljudi v svarilo drugim, ki bi se drznili dvigniti proti tiranu in osvajanju." — Zdi se mi, ubili brata. Ubili so jih še mnogo, mnogo, in polagoma bodo prihajale do nas in mrtve te težke vesti, ki zarezajo v srce in vzbujajo klie po svetli, željo po močnem skupnem delovanju za osvoboditve naše nesrečne domovine in za združenje Slovanov.

"Slava mu! — Slava ji!" Kot mogočna solčna luč bodo sijale te besede nad našimi junaki, mučniki in mučenicami, ki padajo v neizprosni borbi med svobodo in suženjstvom in ki raje poginejo, kot bi se podali suženjstvu. Te žrtve bratje in sestre, ne smejte pasti zastoj.

V ponedeljek 27. oktobra se bo pričela osemnajsta razstava imenovana Women's National Exposition of Arts and Indust-

ries. Razstava bo trajala do vključitvi 1. novembra, in sicer v Grand Central Palace, 480 Lexington Avenue, New York City. Na tej razstavi je bil letos ponujen prostor vsem po fašizmu in nacizmu zavojevanim deželam, in seveda je bila povabljen na sodelovanje tudi Jugoslavija. Razstavljene bodo razne umetnine troimega naroda, posebno stvari kot čipke, veznine in slično. Tam pripravljena in prodana za dobrobit naših vojni ujetnikov bodo tudi nekatera narodna jedila, ki se zde najbolj priljubljena med nami. Slovenke smo se odločile za našo slavno potico. Naš jugoslovanski dan na razstavi bo prvi november in, priporočam je našim rojakom in rojakinjam, da posejijo to zanimivo razstavo na ta dan. Vstopnina k celi razstavi je 50 centov, polovica tega je namenjena za pomoč našim vojnim ujetnikom, zato, če vam je ponudena vstopnina k tej razstavi, nabavite si jo. Vstopnina pri vходу bo istotako 50 centov.

Neki rojak se je v dopisu v Prosveti malce porogal Primorski Slovenki, ker je izkazala ogorčenje nad početjem nemške soldateske v domovini. Pravi, da je res strašno, kar se počenja nad našimi ljudmi, toda duhovniki pravijo, da je vse to božja volja in pa, da je Bog tole preklicano ljubezen ustvaril tako, da ni zoprno kot na primer zobobol, itd. Skrajno otročje klevetanje spriču zločinov, ki jih vrše nad našimi nedolžnimi dekleti in ženami fašisti in naciji. Zakaj pa se je človek, kot tak, bori skozi vso svojo zgodovino, če ne za vstanovitve zakona vrednote posameznika? Naciji so to zakon činično potepali in nad slovanskimi ljudstvi izvajajo anarhijo, kakršne ne pozna zgodovina, zanikujejo ljudem vsako pravico in ponižujejo jih na sužnje, ki ne smejo niti misliti na kakšno osebnostno pravico, ampak so premet krutega sadizma nemške okupacijske soldateske. Vsi v teh resnih časih bomo resni, možje in žene in ne smešmo se s plehki šalami na račun nesrečnega trpljenja našega ljudstva v domovini.

Spominjam se živo, kot da je bilo včeraj, kako težak in žalosten vtis je napravil name fakt, da so se mnogi rojaki

V tem času narodne stiske potrebuje naša domovina vašo pomoč. Kupujte redno Defense Stamps in bonds.

smejali, če smo jim po vojni priseljenci povedali kakšno izkušnjo iz našega prestanega uplajenja v času vojne. Zdelo se je tako prostaško včasih in tako naivno bedasto, da je vzbudilo v človeku mržnjo do vseh teh belega kruha in mesa stih ljudi. Tako se spominim tudi, da sem sam komaj ušla strašni usodi, kakšna danes doletela evet naših deklet v domovini. Cela tolpa Lahov je padla na voz, na katerem smo se peljale tri ženske in en mladi fant. Jaz sem bila najmlajša in potegnila sem ročico ter udrihala po njih, da so vpili in kleli. Končno sem zlomila na glavi enega lep roč dežnika, ki je bil poročni dar moje matere. Rešil nas pa je nazadnje konj, ki se je splasil in planil po cesti preko divjih bestij, ki so ga hotele udržati, naprej.

Ali se čudite, da sovražim Lahce? Da simpatiziram z našimi dekleti in ženami, ki so izpostavljene tej najstrašnejši usodi, ki more doleteti žensko? Primorska Slovenka.

NAČRTO UNICEVANJE SLOVENSKEGA ŽIVLJA.

(JČO.) — Po zadnjih podatkih iz dobro obešenih in nepristranskih krogov je bilo do sedaj iz Slovenije pregnanih pol milijona duš, največji del v Srbijo. Samo do konca junija so Nemci pregnali 50.000 rodbin, oziroma 150.000 duš. Zapustili so morali v najtežjih okoliščinah svoje domove in svojo rodno grudo in pogladi so jih v kraje, ki zanje niti ne vemo. Tisoče slovenskih mladeničev in moč pa so odvedli v prisilna delavska taborišča v Nemčijo, kjer morajo zdaj pod brem nemškega valpeta opravljati najtežja dela.

Na izpraznjena posestva naseljujejo Nemci Nemce iz Hrvatske, in ker teh za vsa izpraznjena posestva ni dovolj, tudi Nemce iz "rajha."

Kdo bo le ostal? Pred nami je uničenje slovenskega naroda.

Poučni spisi

ANGLEŠKO SLOVENSKO BERNILLO. Semavil dr. F. J. Kern. Vezan. Cena \$2.00

BODOČI DRŽAVLJANI naj naročijo knjižico — "How to become a citizen of the United States". V tej knjižici so vse pojasnila in zakoni za naseljenca. Cena 35 centov

DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK, spisal Franjo Dular. 278 strani. Cena trda vez. Cena \$1.50
Zelo koristna knjižica za vsakega živinorejca; opis raznih bolezni in zdravljenje; slike.

GOVEDOREJA. Spisal R. Zagvar. 143 strani. 8 slik. Cena \$1.—

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU. 111 strani. Cena 50c

MLEKARSTVO. Spisal Anton Pavc. 8 slikami. 168 strani. Knjižica za mlekarje in ljubitelje mlekarstva. Cena 50c

OBRTNO KNJIGOVODSTVO. 238 strani. Vezan. Knjižica je namenjena v prvi vrsti za stavbno, umetno in strojno ključavničarstvo ter solivarstvo. Cena \$1.—

ODKRITJE AMERIKE, spisal dr. MAJAK. Trije deli: 162, 141, 133 strani. Cena mehko vez. Poljuden in zanimiv opis odkritja novega sveta. Spis se čita kakor zanimiva povest ter je sestavljen po najboljših virih. Cena 50c

UMNI ČEBELAR. Spisal Frank Lakmayer. 163 strani. Cena \$1.—

ZDRAVILNA ŽELIŠČA. 62 strani. Cena 25c

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company
216 W. 18th Street
New York, N. Y.